

TOIMITTANEET Katja Dindar, Anniina Kämäräinen, Anni Kilpiä,
Eija Kärnä, Kaisa Pihlainen & Heta Pukki

Autismi- kirjo eri elämän- vaiheissa

KASVATUS, KOULUTUS,
TYÖELÄMÄ JA PALVELUT

Gaudeamus

Copyright © 2025 Tekijät ja Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Hanna Lahti / Huomen GDI

KL 32.2, 59.55
UDK 616.8, 323.1, 342

ISBN 978-952-345-294-7

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2025

Sisällys

Johdanto	7
<i>Eija Kärnä, Katja Dindar, Anniina Kämäräinen, Anni Kilpiä, Kaisa Pihlainen & Heta Pukki</i>	
OSA I: VARHAISLAPSUUS	
1. Vanhemmat tukemassa pienen autismipiirteisen lapsen vuorovaikutustaitoja	25
<i>Terhi Helminen, Elina Husu & Anneli Kylliäinen</i>	
2. Inklusiivinen varhaiskasvatus autistisen lapsen kasvun ja oppimisen kontekstina	42
<i>Marja Syrjämäki, Päivi Pihlaja & Noora Heiskanen</i>	
OSA II: LAPSUUS JA NUORUUS	
3. Autismikirjon lasten vuorovaikutus- ja kommunikointitilanteiden tukeminen	59
<i>Katja Dindar, Aija Kotila, Leena Mäkinen, Veera Pirinen & Soile Loukusa</i>	
4. Autismikirjon lapsen stressi ja mielenterveyden tukeminen arjessa	77
<i>Katja Jussila & Sanna Kuusikko-Gauffin</i>	
5. Neuropsykiatrinen palvelukokonaisuus sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmässä	96
<i>Riikka Lämsä, Mira Winqvist & Sari Minkkinen</i>	
6. Esteetön oppimisympäristö perusopetuksessa	115
<i>Irene Rämä, Elina Kontu & Raija Pirttima</i>	

7. Autismikirjon oppilaiden näkemyksiä onnistuneesta ryhmätyöskentelystä135
*Kaisa Pihlainen, Anniina Kämäräinen,
 Calkin Suero Montero & Eija Kärnä*
8. Huumori autismikirjon oppilaiden ja luokkatovereiden vuorovaikutuksessa151
*Enni Herttuainen, Anniina Kämäräinen,
 Katja Dindar & Eija Kärnä*

OSA III: AIKUISUUS

9. Opintojen esteettömyys ja pedagoginen tuki korkeakoulutuksessa 177
Henri Pesonen & Aino Äikäs
10. Autismikirjon aikuisten moninaiset työelämäpolut. 193
*Anniina Kämäräinen, Anni Kilpiä, Anni Kyllönen,
 Heidi Saarelainen & Kaisa Pihlainen*
11. Autismikirjon aikuisten kerronnallinen neuvottelu hyvästä työntekijyydestä.211
Maija Korhonen, Liisa Timonen & Hanna Udd
12. Palvelujen esteet ja mahdollisuudet tulevaisuudessa 231
Vesa Korhonen
- Lopuksi: Kohti inklusiivisempaa yhteiskuntaa 251
*Anni Kilpiä, Katja Dindar, Anniina Kämäräinen,
 Eija Kärnä, Kaisa Pihlainen & Heta Pukki*

- Liitteet. 265
- Viitteet ja kirjallisuus 267
- Käsitetehakemisto 335
- Toimituskunnan kiitokset 336
- Kirjoittajat 337